

Onredelijke termijn directoriale beslissing : vernietiging aanslag ?

Auteur(s): Stefaan Van Crombrugge

Rechtbank/Hof: Rb. Brugge

Editie: 1383 p. 10

Datum van uitspraak: 21 oktober 2013

Publicatiedatum: 23 april 2014

Onredelijke termijn directoriale beslissing : vernietiging aanslag ?

De rechtbank van eerste aanleg te Brugge heeft een opmerkelijk vonnis geveld in een oude zaak van FBB-transacties. De betwisting had betrekking op een transactie van het boekjaar 1989, waarvan de kosten door de fiscus werden verworpen bij rectificatiebericht van november 1992. Bezwaar werd ingediend op 8 maart 1993. Dat bezwaar werd afgewezen bij directoriale beslissing van 19 oktober 2011. De rechtbank vindt dat veel te lang en vernietigt de aanslag (Rb. Brugge 21 oktober 2013).

Redelijke termijn

De wet bepaalt geen termijn binnen welke een directoriale beslissing moet worden genomen, maar de beginselen van behoorlijk bestuur verplichten de overheid wel om binnen een redelijke termijn te handelen. De beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder de verplichting voor de overheid om binnen een redelijke termijn te handelen, zijn niets anders dan de concretisering door de rechtspraak van de zorgvuldigheidsnorm van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, die ook de overheid moet respecteren. De beginselen van behoorlijk bestuur bieden de rechterlijke macht de mogelijkheid een sanctie te verbinden aan onrechtmatig overheidsoptreden als er geen wettelijke of reglementaire bepalingen bestaan, die de overheid moet respecteren.

Het enkel verstrijken van een lange termijn tussen het indienen van een bezwaarschrift en de beslissing omtrent dit bezwaar, maakt op zich nog geen schending uit van de verplichting om binnen een redelijke termijn te handelen. De lange termijn kan gegronde redenen hebben, zoals de complexiteit van het geschil, een strafonderzoek, inlichtingen bij buitenlandse administraties, enzovoort.

In casu geeft de fiscus evenwel geen enkele reden waarom hij er meer dan 18 jaar over gedaan heeft om een beslissing te nemen. Er is geen sprake van een strafonderzoek, van vragen om inlichtingen aan buitenlandse administraties of van een complexe materie.

Door zo lang niets te doen met het bezwaarschrift heeft de fiscus het zeer moeilijk, zo niet onmogelijk gemaakt voor de belastingplichtige om na meer dan 18 jaar nog bewijzen bij te brengen tot weerlegging van de nieuwe argumenten die de fiscus heeft opgenomen in de directoriale beslissing. Dit is een schending van de rechten van de verdediging van de belastingplichtige. Het feit dat de

belastingplichtige die een verrekening vraagt van FBB, de bewijslast draagt dat de voorwaarden voor de verkrijging van deze verrekening vervuld zijn, is hierbij niet relevant.

Het is correct dat de belastingplichtige bij gebrek aan een directoriale beslissing zelf een gerechtelijke procedure kon starten, maar hij kon dit wel maar vanaf 1 april 2001 (overgangsregeling voor artikel 1385*undecies* Ger.W.). Op dat moment was er reeds meer dan 8 jaar verstreken en had de fiscus nog niets gedaan met het bezwaarschrift.

Het feit op zich dat de directoriale beslissing werd genomen buiten de redelijke termijn, leidt niet noodzakelijk tot de nietigheid van de aanslag zelf. In de mate dat het verstrijken van de termijn tot gevolg heeft dat de rechten van verdediging van de belastingplichtige ernstig worden aangetast, kan het verstrijken van de redelijke termijn voor het nemen van de directoriale beslissing ook de nietigheid van de onderliggende aanslag tot gevolg hebben. Op basis van de stukken van het dossier, en meer in het bijzonder de nieuwe argumentatie in de directoriale beslissing, blijkt dat door het verstrijken van de termijn de positie van de belastingplichtige ernstig is aangetast. Daarom en doordat de rechten van de verdediging van de belastingplichtige ernstig zijn geschonden, is de rechtbank van oordeel dat in casu het vernietigen van de aanslag de enige gepaste sanctie is voor het schenden van de beginselen van behoorlijk bestuur en in het bijzonder van de verplichting om binnen een redelijke termijn een beslissing omtrent een bezwaarschrift te nemen.

De nietigheid van de aanslag wegens schending van de redelijke termijn in de bezwaarfase heeft volgens de rechtbank tot gevolg dat er geen subsidiaire aanslag kan worden gevestigd. Indien de Administratie een subsidiaire aanslag zou vestigen, blijft immers de schending van de redelijke termijn nog steeds bestaan. Het schenden van de redelijke termijn betreft een fout die niet meer kan rechtgezet worden door de Administratie.

Voor andere rechtspraak omtrent de vraag of het overschrijden van de redelijke termijn bij het nemen van een beslissing over een bezwaarschrift kan leiden tot een vernietiging van de aanslag, zie [Fisc., nr. 1310 , p. 4](#) en [Fisc., nr. 1182 , p. 11](#).